

דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, אֵית לִיה חִירוּ מִכְּלָא, חִירוּ מִן
 מוֹתָא דְּלֹא יִכְלֹא לְשַׁלְּטָאָה עֲלֵיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ. בְּגִין
 דְּכָל מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא וְאֶתְאַחֵיד בֵּיהּ, אֶתְאַחֵיד
 בְּאִילָנָא דְּחַיִּי. וְאִי אֲרַפִּי גְרַמִּיה מֵאִילָנָא דְּחַיִּי, הָא
 אִילָנָא דְּמוֹתָא שְׂרִיא עֲלוּי, וְאֶתְאַחֵיד בֵּיהּ. הֲדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (מְשֻׁלִי כֹד) הִתְרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר כְּפֹחֶה. הִתְרַפִּית,
 אִי אֲרַפִּי יְדוּי מֵאוֹרֵייתָא.

בְּיוֹם צָרָה צַר כְּפֹחֶה, מֵאִי צַר כְּפֹחֶה. צַר כְּפֹחֶה, דְּהָא
 אִיהִי תְּדִיר לְיַמִּינָא. וְנִטְּירוּ דִּילָהּ תְּדִיר עַל בַּר נָשׁ
 כַּד אָזִיל בְּאוֹרְחוּי דְּאוֹרֵייתָא, וְכִדִּין דְּחַי לִיה לָרַע לְבַר
 דְּלֹא יִקְרַב לְגַבִּיה דְּבַר נָשׁ, וְלֹא יִכִּיל לְקַטְרְגָא לִיה. וְכִד
 בַּר נָשׁ אֲסִי מֵאֲרַחוּי דְּאוֹרֵייתָא וְאֶתְרַפִּי מִנָּה, כְּדִין צַר
 כְּפֹחֶה, בְּגִין דְּהָהוּא רַע, דְּאִיהוּ שְׂמַאלָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ
 דְּבַר נָשׁ, וְדַחֵי לִיה לְהָאִי כְּפֹחֶה לְבַר, עַד דְּדַחִיק לִיה אֶתְר
 בְּעַקּוּ.

דְּבַר אַחַר צַר כְּפֹחֶה, דְּכִד בַּר נָשׁ אַחֵיד בְּאֲרַחֵי
 דְּאוֹרֵייתָא, אֶתְרַחִים לְעִילָא וְאֶתְרַחִים לְתַתָּא,
 וְרַחִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שְׁמוּאֵל
 ב יב) וַיִּי אֶהְבּוּ, דְּהָהוּ רַחִימוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְרַחִים
 לִיה. וְכִד בַּר נָשׁ אֲסִי מֵאֲרַחֵי דְּאוֹרֵייתָא, כְּדִין צַר כְּפֹחֶה
 כְּפֹחֶה, צַר דִּילִיהּ, וּמֵאֲרִי דְּבַבּוּ אִיהוּ לְגַבִּיהּ, וְשְׁלִיט עֲלוּי

הָהוּא דְאֶקְרִי רַע. עַד דְּמִקְטָרְג בֵּיה בְּהֵאִי עֲלָמָא,
וּבְעֲלָמָא דָּאֲתִי.

תָּא חֲזִי, הָאִי רַע דְּאִיהוּ יִצְר הָרַע, שְׁלִיט עַל עֲלָמָא
בְּכַמְה סְטָרִין. וְכַמְה שְׁלֹטְנוּ אִית לִיה בְּעֲלָמָא, וְאִיהוּ
חֲזִיא תְּקִיפָא דְחָב בֵּיה אָדָם, וְכַשְׁלִין בֵּיה בְּנֵי עֲלָמָא,
וּמִשְׁכִּי לִיה עֲלֵייהוּ, עַד דְּאֶפִּיק לֹון נְשַׁמְתֵּייהוּ.

וְתָא חֲזִי, כַּד אִיהוּ שְׁלִיט, שְׁלִיט עַל גּוֹפָא. (שלח לך קע"ב
ע"ב) וְכִיּוֹן דְּעַל גּוֹפָא שְׁלִיט, נְשַׁמְתָּא נְפָקָא מִנֵּיהּ,
בְּגִין דְּגוֹפָא אֶסְתָּאב, וְנְשַׁמְתָּא סְלָקָא. וְלֹא שְׁלִיט עֲלֵיהּ
עַד דְּנִטְיִל רִשׁוּ. וְכַמְה אִינוּן דְּאֲתֵיין מִסְטָרִיהּ, וְשְׁלֹטִין
עַל עֲלָמָא. וְהָא תְּנִינן דְּכָל עוֹבְדִין דְּעֲלָמָא דְּאֲתַעְבִּידוּ,
וְשְׁלִטֵי בְּהוּ, וְאִית לִיה מִמֶּנּוּן וְשַׁמְשִׁין, כְּלָהוּ שַׁמְשִׁין
בְּעוֹבְדִין דְּעֲלָמָא.

וְעַל דָּא אִיהוּ קִץ דְּשַׁמְאָלָא, וְהָא (ס"ב ע"ב) אוֹקְמוּהּ, דְּאִית
קִץ לִימִינָא, וְאִית קִץ לְשַׁמְאָלָא, וְהָאִי קִץ
דְּשַׁמְאָלָא, אִיהוּ קִץ כָּל בְּשָׂר. קִץ כָּל בְּשָׂר אֶקְרִי, קִץ
כָּל רוּחָא לָא אֶקְרִי, וְרוּזָא דְּמִלָּה, דָּא אִיהוּ קִץ (כָּל בְּשָׂר)
וְדָא אִיהוּ קִץ, דָּא קִץ עַל (ס"ב ע"ב) בְּשָׂרָא וְדָא עַל רוּחָא.
בְּגִין כִּפּ, דָּא פְּנִימִי וְדָא חִיצוֹן. דָּא יְמִינָא, וְדָא שַׁמְאָלָא.
דָּא קְדִישָׁא, וְדָא מְסֻבָּא. וְהָא אוֹקְמוּהּ.

וְתָא חֲזִי, רוּזָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְּמַהִימְנוּתָא, רוּזָא דְּעֲלָמָא

דְּדַכּוּרָא וְעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, וְכֹל קְדוּשָׁא דְקַדְיִשִׁין בֵּיהּ,
 וְכֹל רִזִי דְמַהִימְנוּתָא מֵהֶכָּא נִפְקוּ. וְכֹל חֵיִין וְכֹל חִירוּ וְכֹל
 טָבִין וְכֹל ^(דף קנג ע"א) נְהוּרִין מֵהֶכָּא אֵינּוּן, וְכֹל בְּרַכָּאן וְטִלִי
 נְדַבָּאן וְכֹל רְחִימוּ דְרְחִימוּתָא פֿלֵא מִסְטָרָא דָא, רוּא
 דְדַרוּם.

מִסְטָרָא דְצִפּוֹן מִתְפַּשְׁטִי דְרַגִין, עַד דְמָטָא לְתַתָּא
 קְסִטּוּפָא דְדַהֲבָא, בְּסִטָּרָא מְסֵאבָא, לְכֹלּוּכָא
 דְמְסֵאב, וְאַחִיד לְהָאִי לְעֵילָא וְאַחִיד לְהָאִי לְתַתָּא, וְהֶכָּא
 מְזִדּוּגִי דְכַר וְנוֹקְבָא פְּחָדָא, וְאֵינּוּן רוּכְב נַחֲשׁ, רוּא
 דְדְכַר וְנוֹקְבָא, וְרוּא דָא עֲזֹאוּ"ל.

וּמֵהֶכָּא מִתְפַּרְשִׁין דְרַגִין, וְנִפְקִין כַּמָּה סְטָרִין לְעֵלְמָא,
 דְמִתְפַּשְׁטִין מֵהֶכָּא, וְשִׁלְטִין עַל עֵלְמָא, וְכִלְהוּ
 סְטָרִי מְסֵאבָא, וְרַבְרַבִין מִמֶּנּוּ גּוֹ עֵלְמָא. תָּא חֲזִי, עֵשׂו
 כִּד נִפְק לְעֵלְמָא, כּוּלִיָּהּ סוּמְקָא כּוּרְדָא, בְּשַׁעְרָא כְּגוּוּנָא
 דְשַׁעִיר, וּמִתַּמֶּן אֶלּוּפִין מִמֶּנּוּ תְרִיסִין ^(ס"א תְרִיסִר) דְשִׁלְטִין
 בְּעֵלְמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, ^(תהלים קו) אֲשֶׁרִי שְׁמֵרִי מִשֶּׁפֶט, דְנִטְרִי מְהִימְנוּתָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִיהוּ
 מִשֶּׁפֶט. וּבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְנִטְרָא דְלֵא יִסְטִי לְאוּרְחָא
 אַחֲרָא, אֶלָּא דִיָּהּ אֵטִיר מִשֶּׁפֶט, בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא אִיהוּ מִשֶּׁפֶט, דְכֹל אַרְחוּי מִשֶּׁפֶט.

(תהלים קו) עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת, וְכִי בְּכָל עֵת יִכִּיל בַּר נֶשֶׁל
 לְמַעַבְד צְדָקָה. אֱלֹא, מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרְחוֹי
 דְּאוֹרֵייתָא, וְעֵבִיד צְדָקָה עִם אֵינוֹן דְּאַצְטְרִיכוּ לָהּ, דְּכָל
 מֵאֵן דְּעֵבִיד צְדָקָה עִם מִסְכְּנָא, אִסְגִּי תְּהִיא צְדָקָה לְעִילָא
 וְתַתָּא.

תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּצְדָקָה, תְּהִיא צְדָקָה דְּעֵבִיד,
 סְלִיק לְעִילָא, וּמָטָא לְעִילָא לְהֵהוּא אַתְרָא דִּיעֲקֹב,
 דְּאִיהוּ רְתִיבָא עֲלָאָה. וְאַמְשִׁיף בְּרַכָּאן לְהֵהוּא אַתְרָא,
 מִמְּבוּעָא דְּכָל מְבוּעִין. וּמֵהֵהִיא צְדָקָה, אִמְשִׁיף וְאַרְבֵּי
 בְּרַכָּאן לְכָל אֵינוֹן תַּתָּאִי, וְלְכָל רְתִיבִין וְלְכָל חִילִין,
 וְכִלְהוּ אַתְּבְּרַכָּאן וְאַתּוּסְפִין נְהוּרִין, כְּדָקָא יְאוּת. בְּגִין
 דְּכִלְהוּ אַקְרוּ עֵת, וְדָא הוּא דְּכְתִיב, עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל
 עֵת.

תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינוֹן
 הוּוּ מְשִׁכֵי בְּרַכָּאן מְלְעִילָא לְתַתָּא, וְכַד נְפָקוּ
 יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא קְדִישָׁא, עָאלוּ תַּחְוֹת רְשׁוּ אַחְרָא,
 וּבְרַכָּאן אַתְּמַנְעוּ מֵעֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב הָוָה תַּחְוֹת רְשׁוּ קְדִישָׁא, כִּיּוֹן דְּנָפַק
 מֵאַרְעָא, עָאל בְּרְשׁוּ אַחְרָא, וְעַד לָא עָאל תַּחְוֹת
 רְשׁוּ אַחְרָא, אַתְּגְּלִי עֲלִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחֲלָמָא,
 וְחָמָא כָּל מַה דְּחָמָא, וְאַזְלוּ עִמֶיהָ מְלָאכִין קְדִישִׁין, עַד

דִּיתִיב עַל בִּירָא. וְכִיּוֹן דִּיתִיב עַל בִּירָא, סְלִיקוּ מִיָּא
 לְגַבִּיָּה, וְכֵן הָוּה מִשָּׁה, דְּמִתְמָן אֲזַדְמַנַּת לִיה אֶתְתִּיה. רְזָא
 דְּמָלָה, בִּירָא לָא סְלָקָא, אֶלָּא כַּד חָמָא קְשָׂרָא דִּילִיה
 לְאַתְחַבְרָא בַּהֲדִיה.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל הַנִּי קְרָאֵי קְשִׁיין אֶהֱדַדִּי,
 בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
 שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, וְלִבְּן בְּחָרֹן הָוּה יְתִיב, אֲמַאי נָטִיל
 מִתְמָן, דְּכְתִיב (בראשית כט) וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה
 בְּנֵי קָדָם. וּמִנְלָן דְּבְחָרֹן הָוּה דִּיּוּרִיָּה דְּלִבְּן, דְּכְתִיב, (בראשית
 כט) וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאִין אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מִחָרֹן
 אֲנַחְנוּ. וַיֹּאמֶר הִידְעָתֶם אֶת לִבְּן בֶּן נַחֹר וַיֹּאמְרוּ יִדְעָנוּ.
 מִשְׁמַע דִּיּוּרִיָּה דְּלִבְּן, בְּחָרֹן הָוּה.

אַלָּא, יַעֲקֹב אָמַר, אֲנָא בְּעֵינָא לְמִיעַל בְּשְׂכִינְתָא, בְּגִין
 דְּבְעֵינָא לְאַזְדְּוּגָא. אַבָּא כַּד אֶתְנַסִּיב וְשָׁדַר
 לְעַבְדָּא, אֲשַׁכַּח עֵינָא דְּמִיָּא, וְכַדִּין אֲזַדְמַנַּת לִיה לְאַבָּא
 אֶתְתָּא. וְהָא בְּאַתֵּר דָּא, לָא אֲשַׁכַּחנָא לָא עֵינָא וְלָא
 בִּירָא וְלָא מִיָּא, וּמִיָּד וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְּנֵי
 קָדָם, וְתַמָּן אֲזַדְמַנַּת לִיה בִּירָא, כַּדְקָאֲמַרְן, וְאַזְדְּמַנַּת
 לִיה אֶתְתִּיה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חָרֹן תַּמָּן הָוּה וַדָּאי, וְהָאֵי בִּירָא
 בְּחַקְלָא הָוּה. דָּאי לָאוּ הַכִּי, אֲמַאי כְּתִיב, (בראשית כט)

וַתֵּרֶץ וַתִּגַּד לְאָבִיהָ, אֲלֹא בִגִּין דִּהוּה סָמִיךְ לְמִתָּא.
 וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב דְּאִזְדַּמְנַת לִיהַ עַל בִּירָא
 אֶתְתָּא, אֲמַאי לָא אִזְדַּמְנַת לִיהַ לְאָה, דִּהָא
 קִיַּימָא לִיהַ לְיַעֲקֹב כָּל אֵינֹן שְׁבֻטִין. אֲלֹא לְאָה, לָא בַּעַא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזוּוּגָא לִיהַ לְיַעֲקֹב בְּאַתְגְּלִיא,
 דְּכַתִּיב, (בראשית כט) וַיְהִי בַּבֶּקֶר וַהֲנֶהּ הִיא לְאָה, (מכילל) דִּהָא
 קוּדֶם לָכֵן לָא אֶתְגְּלִיא מְלָה.

וְתוּ, בִּגִין לְאַמְשָׁכָא עֵינָא וּלְבָא דִּיעֲקֹב בְּשִׁפִּירוּ דְּרַחֵל,
 לְמַעַבְדַּ דִּינִירִיהַ תַּמּוֹן, וּבְגִינָה (דף קנג ע"ב) אִזְדַּוּוּגַת לִיהַ
 לְאָה, וְאוּקִיַּמַת כָּל אֵינֹן שְׁבֻטִין. בַּמָּה יַדַּע יַעֲקֹב מֵאֵן
 הִיא רַחֵל. אֲלֹא דְּאֵינֹן רַעֲיִין אָמְרוּ לִיהַ, דְּכַתִּיב, (בראשית
 כט) וַהֲנֶהּ רַחֵל בְּתוֹ בְּאָה עִם הַצֹּאֵן.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית כט) אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים
 בְּרַחֵל בְּתַךְ הַקֶּטְנָה, וְכִי מַה דַּעֲתִיָּה דִּיעֲקֹב דִּלָּא
 קָאָמַר עֶשֶׂר יָרְחִין אוֹ שְׁתַּא חֲדָא, אֲלֹא שִׁבְעַ שָׁנִים
 אֲמַאי. אֲלֹא יַעֲקֹב בְּחִכְמַתָּא עֲבַד. בִּגִין דִּלָּא יִימְרוּן,
 דְּבִגִין תִּיאֻבְתָּא דְּשִׁפִּירוּ דְּרַחֵל עֲבַד, אֲלֹא בִּגִין חִכְמַתָּא,
 דְּסִיְהָרָא בְּתַ שִׁבְעַ שָׁנִין הִיא. וְכִלְהוּ שִׁבְעַ שָׁנִין עֲלָאִין,
 שָׂרוּ עֲלִיָּה דִּיעֲקֹב עַד לָא נָסִיב לָהּ לְרַחֵל לְמִיתַב גַּבְהַ
 כְּדָקָא יָאוּת. דִּהָא יַעֲקֹב נָטַל כְּלָהוּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתַּר
 אֶתָּא לְגַבְהַ, בִּגִין לְאַשְׁתַּכַּחַא אִיהוּ שָׁמַיִם, וְאִיהִי אַרְץ.

וְרֹזָא דְמַלְהָ, וַיְהִיּוּ בְעֵינָיו פְּיָמִים אַחָדִים, מֵאֵי פְיָמִים
אַחָדִים, אֶלָּא, כִּלְהוּ שְׁבַע שָׁנִין שְׁקִיל לֹון בְּעֵינָיו,
כְּאֵינוֹן עֶלְאִין. דְּאֵינוֹן אַחָדִין דְּלֵא מִתְּפָרְשָׁן, (צ"ה ע"ב)
וְכִלְהוּ חַד, דְּמִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא. בְּאַהֲבַתּוֹ אוֹתָהּ,
לְאַשְׁתְּכַחָא כְּגִוּוֹנָא עֶלְאָה.

תָּא חֲזִי, דְּאֶפִּילוּ לָבָן רָמֹז לִיָּה בְּאֵינוֹן שְׁבַע, וְלֵא יִדַּע
מֵאֵי קָאֲמַר, דְּפִתַּח וְאָמַר טוֹב, דְּכִתִּיב, (בראשית כט)
טוֹב תִּתִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הֲכִי הוּא וְדָאֵי, פִּלַּח שְׁבַע
שָׁנִין, לְאַזְדוּוּגָא בְּשִׁמְטָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי,
בְּכָל אַתְרַיּוּבְלָא סְתִים דְּלֵא אֶתְגַּלִּיא וּשְׁמִטָּה אֶתְגַּלִּיא.
תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּיעַקֵּב פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין קְדַמָּאִין,
נִפְקָא קָלָא וְאָמַר, יַעֲקֹב, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם כְּתִיב, עוֹלָם סְתִים דְּלַעִילָא יוֹבְלָא מִתְּמָן
שִׁירוּתָא. דְּאֵלִין דְּאֵינוֹן סְתִימִין, דְּלֵא אֶתְגַּלִּיא לֹון מִן
יוֹבְלָא אֵינוֹן. בְּגִין כֶּךָ אֶסְתִּימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלֵא יִדַּע, דְּחָשֵׁב
דְּהָא מִן שְׁמִטָּה אֵינוֹן. וּבְגִין דִּיעַבִּיד שִׁירוּתָא מִעוֹלָם
דְּלַעִילָא, אֶתְכַסִּין מִנִּיהּ, בְּגִין דִּיוֹבְלָא אִיהוּ סְתִים,
וּלְבַתָּר דְּעֶבְרוּ שְׁנֵי יוֹבְלָא דְּאֶתְכַסִּיא, עַבְד שְׁנֵי שְׁמִטָּה
דְּאֶתְגַּלִּיין, (פקודי רנ"ו ע"ב) וְאֶתְעַטֵּר בְּתָרִין עֶלְמִין וְאַחִיד לֹון.
תָּא חֲזִי, לָאָה אוֹלִידַת שִׁית בְּנִין וּבְרַתָּא חַדָּא. וְהֲכִי
אַתְחֲזִי, דְּהָא שִׁית סְטָרִין קִימִין עֶלְהָ וְאֵלִין שִׁית,

וּבְרַתָּא חֲדָא, בְּרֹזָא עֲלָאָה נִפְקָא. רַחֵל אוֹלִידַת תְּרִין
 צְדִיקִים. וְהָכִי אֶתְחַזִּי, הָא שְׁמִטָּה, דְּבִין תְּרִי צְדִיקִי יִתְבֵּא
 לְעֵלְמִין, דְּכִתִּיב, (תהלים לו) צְדִיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ, צְדִיק
 לְעֵילָא וְצְדִיק לְתַתָּא. צְדִיק לְעֵילָא, מְנִיָּה נִגְדָן מִיִּין
 עֲלָאִין. צְדִיק לְתַתָּא, מְנִיָּה נִבְעָא נִוְקְבָא מִיָּא לְגַבֵּי
 דְּכוּרָא, בְּתִיאֻבְתָּא שְׁלִים. צְדִיק מִסְטָרָא דָּא, וְצְדִיק
 מִסְטָרָא דָּא, כְּמָא דְּדְכוּרָא לְעֵילָא יִתִּיב בֵּין תְּרִי נִוְקְבֵי,
 הָכִי נָמִי נִוְקְבָא לְתַתָּא יִתְבֵּא בֵּין תְּרִי צְדִיקִי.

וְעַל דָּא, יוֹסֵף וּבְנֵימִין תְּרִין צְדִיקִין גִּינְהוּ. יוֹסֵף זָכָה
 לְמַהוּי צְדִיק לְעֵילָא, בְּגִין דְּנִטְרָא אֶת קִימָא.
 בְּנֵימִין אִיהוּ צְדִיק לְתַתָּא, לְאַתְעֻטָּרָא שְׁמִטָּה בֵּין תְּרִי
 צְדִיקִי, יוֹסֵף הַצְדִיק, וּבְנֵימִין הַצְדִיק.

וְכִי בְנֵימִין צְדִיק הָוָה, אִין. דְּכָל יוֹמוּי לָא חָטָא בְּהָאִי
 אֶת קִימָא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אֶזְדַּמֵּן לִיָּה עוּבְדָּא
 כְּיוֹסֵף. אִי הָכִי, אַמְאִי אַקְרִי צְדִיק. אֶלָּא כָּל יוֹמוּי דִּיעֻקְב
 הָוָה בְּאַבְלָא דִּיוֹסֵף, לָא שְׁמִשׁ עֲרִסִיָּה. וְאִי תִימָא דְּכַד
 אֶתְנַטִּיל יוֹסֵף מִיעֻקְב, רַבִּיא הָוָה וְלָא נְסִיב. וְאַתְ אִמְרַת
 דְּלָא שְׁמִשׁ עֲרִסִיָּה, אֶלָּא אַף עַל גַּב דְּאֶזְדַּוּוּג לְבַתֵּר לָא
 בְּעָא לְשְׁמִשָּׂא עֲרִסִיָּה.

וְאַנָּן הָכִי תַנּוּן, בְּשַׁעָה דְּשָׂאִיל יוֹסֵף לְבְנֵימִין, אָמַר לִיָּה
 אִית לָךְ אִינְתוּ. אָמַר לִיָּה, אִין. אָמַר לִיָּה אִית לָךְ

בְּנֵינִי, אָמַר לִיה אֵין. וְהִיךְ אַקְרוּן, אָמַר לִיה עַל שׁוּם אַחֵי
וְכוּ' (נ"א אָמַר לִיה אֵית לֶךְ בְּנֵינִי, אָמַר לִיה זְמִינִין לִי. וְאִיךְ יִתְקַרְוֵן לֶךְ, אָמַר לִיה עַל שׁוּם

אַחֵי וְגו') גָּרָא וְנַעֲמָן וְגו' דְכָתִיב (בראשית מו) וּבְנֵי בְנֵימִן בְּלַע
וּבֶכֶר וְגו', וְאַתְּ אֲמַרְתְּ דְלֹא שְׁמִשׁ. (ס"א אֵלֶּא בְהֵהִיא שְׁעָתָא).

אָמַר לִיה אֵין, דְהָא בְהֵהִיא שְׁעָתָא לֹא הוּוּ לִיה. (ס"א לְבַתֵּר
דִּי צָא מִבֵּית הָאֲסוּרִין הוּוּ לִיה)

וּבֶכֶר. כַּד עָאֵלוּ לְמִצְרַיִם, הָכִי הוּא וְדַאי, דְכָל זְמַנָּא
דְאַתְאֲבַל יַעֲקֹב עַל יוֹסֵף לֹא שְׁמִשׁ עֲרִסְיָה וְאוֹלִיד בְּנֵינִי.

וְאָמַר בְּנֵימִן, הָא יוֹסֵף אַחֵי, אַתְּ קִימָא דְאַבָּא הוּוּ. דְהָא
בְּרִית סִיּוּמָא דְגּוּפָא אִיהוּ, כִּיּוֹן דְאִיהוּ אַתְאֲבִיד, אָנָּא

אַהָא נְטִיר (דף קנד ע"א) אַתְרִיָּה דְאַחֵי.

וְאִי תִימָא, הָא בְהֵהוּא זְמַנָּא דְאַתְאֲבִיד, לֹא הוּוּ צְדִיק.
דְצְדִיק לֹא הוּוּ עַד דְאַעֲרַע עוּבְדָּא בֵּיה. אֵלֶּא,

כְּלָהוּ הוּוּ יַדְעֵי מִיַּעֲקֹב. דִּיעֲקֹב הוּוּ יַדַּע דְאַתֵּר דְאִירִית
יוֹסֵף, וּבְגִינֵי כֶּךָ אוֹרִיךְ בְּלָבָן כָּל כֶּךָ עַד דִּיסְתֵּיִם גּוּפָא,

וּמֵאֵן הוּא סִיּוּמָא דְגּוּפָא, בְּרִית. וְעַל דְאִ פְּתִיב, (בראשית ל)
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יִלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וְגו', דְהָא וְדַאי הַשְׁתָּא

אַשְׁתֵּלִים גּוּפָא, כִּיּוֹן דְגּוּפָא אֲשְׁתֵּלִים, בְּעֵינָא לְמִיזֵל.
וּבְגִינֵי כֶּךָ בְּנֵימִן יַדַּע וְנָטַר אוֹרְחִיָּה דְאַחֵי.

כִּיּוֹן דְאַתָּא לְיוֹסֵף, וְאַשְׁתַּכַּח. בְּנֵימִן הָדָר לְבֵיתִיָּה,
וְשְׁמִשׁ עֲרִסְיָה (אַזְלֵי וְעֵאלוּ) וְאוֹלִיד בְּנֵינִי. וְעַל דְא

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד לִיה צְדִיק לְתַתָּא, וַיּוֹסֶף צְדִיק
לְעֵילָא. וּבְגִינֵי כְּהַ, רַחֵל תְּרִין בְּנִין אוֹלִידַת, וְלֵאָה שֵׁית
בְּנִין וּבְרַתָּא.

וְעַל דָּא, אֵינּוּן שְׁבַע שָׁנִין קַדְמָאֵי אֲתַכְסִיין, דְּלֵא יַדַּע
בְּהוּ יַעֲקֹב בְּגִין דְּהוּוּ דִּיּוֹבְלָא, וְאֵינּוּן דְּשֻׁמְטָה
אֲתַגְלִיין, וּבְשֻׁמְטָה דְּאֲתַגְלִיָּא פִּלַּח לִיּוֹבְלָא דְּאֲתַכְסִיָּא,
דְּכְתִיב (בראשית כט) וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים. שְׁבַע
שָׁנִים סָתָם. בְּרַחֵל פִּלַּח שְׁבַע שָׁנִין עֲלָאִין, וְאֲתַאֲחִיד בְּהוּ
בְּתַרֵּי עֲלָמִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, מִגּוּ דְּאֲתַגְלִיָּא, אֲתִי בַר
נָשׁ לְסִתִּימָאָה.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי דְּשָׁנִין קַדְמָאֵי מִיּוֹבְלָא אֵינּוּן, הָא
בִּיּוֹבְלָא כְּתִיב (ויקרא כח) שְׁבַע שָׁנִים, שְׁבַע פְּעָמִים.
שְׁבַע שָׁנִים שְׂכִיחֵי, שְׁבַע פְּעָמִים (לֵא שְׂכִיחֵי) אֲן אֵינּוּן. אֶלָּא,
אֵינּוּן שְׁבַעָה יוֹמִין דְּנָטַר בְּהַלּוּלָא דְּלֵאָה אֲשִׁלִּימוּ
חוּשְׁבָנָא, דְּהָא כָּל יוֹמָא (ס"א פַּעַם אַחַת וְשֶׁבַע אַחַת) (שְׁבַע) אַחַת
אַקְרִי, דְּכְתִיב, (תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךְ עַל מִשְׁפְּטֵי
צְדָקָךְ. וְכָל שְׁבַעָה אֲשִׁתְּלִים בְּשְׁבַעָה יוֹמִין, ז' בְּכָל יוֹמָא,
דְּאֶקְרִי פַּעַם אַחַת.

וּבְרַחֵל לָא הָוָה כּוֹן, דְּלֵא נָטַר ז' יוֹמִין, אֶלָּא שְׁבַע שָׁנִין
דְּפִלַּח לְבַתֵּר. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, שָׁנִין דְּשֻׁמְטָה
הָוָה לִיה לְמַפְלַח קוֹדֶם, וּלְבַתֵּר לְאֲזִידִיוּגָא בְּשֻׁמְטָה. אֶלָּא

כִּי־וְיִבְרָא אֱבָרָה וְיִשְׁקֶיהָ. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְזָכִינָא לְהָאִי קָרָא, עַל
הַהוּא אֲתֵר כְּתִיב (ישעיה מב) ה' חֲפִיץ לְמַעַן צְדָקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה
וַיֵּאדִיר.

תּוֹ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא דְאֲתָמַר לָאָה אֹלִידַת שְׂוִית
בְּנִין וּבִרְתָּא חֲדָא, הָכִי הוּא וּדְאִי, רַחֵל תְּרֵי בְּנִין
וּדְאִי, בְּנֵי שְׁפָחוֹת אַרְבַּעַה, תְּקוּנָא דְלֵהוֹן הֵיךְ קְיָיְמִי.
אֶלָּא אֵינּוֹן אַרְבַּע (קנ"ח ע"א) קְשָׁרִים דְאֶקְרוּן אַחֲוָרִים,
דְּכְתִיב (מלכים א ז) וְכָל אַחֲוָרֵיהֶם בֵּיתָה.

דְּהָא בְּדְרוּעָא יְמִינָא תְּלִית (רמ"א ע"א) קְשָׁרִין. אַבְּל קְשָׁרָא
חַד בְּאֲמִצְעִיתָא דְאִיהוּ רַב וְאִיהוּ אַחֲוֹר, דְאֲשְׁתָּאָר
לְבַר. וְכֵן חַד בְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא, וְכֵן חַד בִּירְכָא יְמִינָא,
וְכֵן חַד בִּירְכָא שְׁמַאלָא. וְכַד אֲתַתְּקֵן כֹּלָא, אֲשְׁתַּכְּחוּ
כְּלָהוּ בֵּיתָה, לְקִיָּמָא קָרָא דְכְּתִיב וְכָל אַחֲוָרֵיהֶם בֵּיתָה.
כָּל שְׂאָר קְשָׁוָרִין, כְּלָהוּ אֲתַחְזִיין בְּמִישַׁר וְאֵלִין נְפָקִין,
לְבַר מְדְרוּעִין וּלְבַר מִירְכִין, לְאֲתַחְזָאָה בְּבִנֵי
הַשְּׁפָחוֹת, דְאֵף עַל גַּב דְאֵינּוֹן בְּמִנְיָנָא, לָא חֲשִׁיבֵי כְּבִנֵי
רַחֵל וְלָאָה. וּבְגִינֵי כֶךְ נְפָקִי לְבַר.

דְּבַר אַחַר אֵלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע, דְּכָל שְׂאָר קְשָׁרִין נְטִלֵי
בְּגִינֵיהוּ, וְאֵלִין נְטִלֵי לֹוֹן. אָמַר רַבִּי אֲבָא, הָכִי
הוּא וּדְאִי, (נ"א אָמַר רַבִּי אֲבָא דָא לָאו דָא) וְעַל דָּא כֹּלָא מְתַתְּקֵן

כְּחֲדָא.

(בראשית כט) וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאמֹר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח,
 מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה
 הַלְלוּיָהּ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, דָּא רַחֵל דְּאִיהִי עֵקֶרֶא
 דְּבֵיתָא. אִם הַבָּנִים שְׁמַחָה, דָּא לֵאמֹר.

דָּבָר אַחֲרָא, מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת דָּא שְׁמַטָּה, דְּאִיהִי
 עֵקֶרֶא, דְּהֵאֵי עֲלָמָא, עֲלִיָּה אֶתְדַבֵּר. אִם הַבָּנִים
 שְׁמַחָה, דָּא יוֹבְלָא. דְּכָל חֵידוֹ וְכָל חֲדוּה דְּכָלְהוּ עֲלָמִין
 בֵּיה תִּלְיִין. וְהֵאֵי קָרָא, כָּלְלָא דְּכָלְלָא הוּא. בְּגִין דְּהֵאֵי
 כָּלִיל כָּלְלָא, בְּרֻזָּא קִדִּישָׁא, וְעַל דָּא סִיּוּמָא דְּקָרָא,
 הַלְלוּיָהּ.

וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לֵאמֹר, וְכִי אֲמַאי הִיא שְׁנוּאָה, וְהָא
 בְּנֵי שְׁנוּאָה לָאוּ בְּנֵי מַעֲלִיא נִינְהוּ. וְחֲזִינָן דְּכָל
 אִינוּן בְּנֵי מַעֲלִי מִלְּאָה נִפְקוּ, וְאֵת אֲמַרְתָּ כִּי שְׁנוּאָה
 לֵאמֹר. אֵלָא, וְדֵאֵי יוֹבְלָא אִיהוּ תְּדִיר עֲלָמָא דְּאֶתְכַפְּסִיא,
 וְכָל מִילּוּי לָאוּ (בְּנֵי) (דף קנד ע"ב) בְּאֶתְגַּלְיָא נִינְהוּ, וּבְגִין כֶּף,
 יַעֲקֹב אֶתְכַפְּסִין מִנִּיהּ כָּל עוֹבְדוּי.

תָּא חֲזִי, עֲלָמָא תִּתָּאָה בְּאֶתְגַּלְיָא אִיהוּ, וְהוּא שִׁירוּתָא
 דְּכָלְלָא, לְסַלְקָא בְּדַרְגוּי. כְּמָה דְּחַכְמָה עֲלָאָה הוּא
 שִׁירוּתָא דְּכָלְלָא, הַכִּי נָמִי עֲלָמָא תִּתָּאָה, חַכְמָה אִיהוּ,
 וְהִיא שִׁירוּתָא דְּכָלְלָא. וּבְגִין כֶּף, קָרִינָן אֶתְהּ, (שמות קל"ח ע"ב)
 בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמַטָּה, וְאֶתְגַּלְיָא.

וְעֵלְמָא עֵלְאָה דְאִיהוּ יוּבְלָא, קְרִינָא הוּא, דְכָל מְלוּי
בְּאַתְכַּפְּסִיא אִינוּן. וְרוּזָא דְמִלָּה דְלֵאָה, דְכְּתִיב,

(בראשית ל) וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בְּלֵילָה הַזֶּה. וְעַל דָּא פְתִיב, (במדבר

יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא מַנְיָה בְּרַכָּאן לְכֻלָּא.

הוּא, עֵלְמָא עֵלְאָה דְאַתְכַּפְּסִיא תְדִיר, וַיַּעֲקֹב בְּמָה
דְאַתְכַּפְּסִיא לָא אֶתְדַבֵּק בְּרַעוּתִיָּה, אֶלָּא בְּמָה דְאַתְגַּלִּיא,

וְרוּזָא דָּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ.

(בראשית כט) וַיֵּרָא ה' כִּי שָׁנוּאָה לֵאָה. מִהָכָא, דְסָאנִי בַר נָשׁ

עָרִיין דְאַמִּיָּה, (וְאַחֲוִיתִיהָ) וַיִּתְיַחַד בַּר נָשׁ עִם אִמִּיָּה

בְּכָל אֶתֶר וְלֹא יִתְחַשֵּׁשׁ. וְהָא אֶתְעָרוּ, בֵּין מִתְיַחַד עִם אִמּוּ.

וְכֻלָּא אֶתְכַּפְּסִי מִיַּעֲקֹב, דְעֵלְמָא עֵלְאָה לָא אֶתְגַּלִּיא כְּלָל.

תָּא חֲזִי, בְּגִינִיָּה דְיַעֲקֹב אֶתְקִיִּים עֵלְמָא, וְאִי תִימָא הָא

בְּגִינִיָּה דְאַבְרָהָם, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית ב)

בְּהַבְרָאִים, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאִים אֶלָּא בְּאַבְרָהָם. אֶלָּא

בְּגִינִיָּה דְיַעֲקֹב אֶתְקִיִּים אַבְרָהָם, דְכְּתִיב, (ישעיה כט) כֹּה

אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם. וּמִקְדַּמַּת

דְנָא הָוָה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּנֵי עֲלָמִין וְחָרִיב לֹוּן, פִּיּוּן

דְאַתָּא יַעֲקֹב מַנְיָה אֲשֶׁתְּכֻלְלוּ עֲלָמִין, וְלֹא אֶתְחָרְבוּ

כְּקַדְמִיתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאךְ

יַעֲקֹב וַיִּצְרַךְ יִשְׂרָאֵל וְגו'.

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכְּתִיב (שם)

שְׁלַח אֶת בְּנֵי וַיַּעֲבֹדְנִי, יִשְׂרָאֵל אֶקְרִי בֶן לְקוֹדֶשׁ אֲבֹתָי
 הוּא, בְּגִין דְּאֶתְדַּבֵּק בֵּיתָהּ, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמֵר, (משלי ל) מֶה
 שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ.

לְאָה, כִּד אֹלִידַת לְרֵאוּבֵן מֶה כְּתִיב, (בראשית כט) וַתִּקְרָא
 אֶת שְׁמוֹ רְאוּבֵן. רְאוּבֵן סֶתֶם, בְּגִין דְּאֶתְכְּלִיל
 בְּתֻלַת סְטָרִין מִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא, שְׁמַעוֹן וְלוֹי. מֵאֵי טַעְמָא
 לוֹי, כְּמָה דְּאֶתְ אֲמֵר, (מלכים א ז) לִיּוֹת, חֲבוּרָא דְכָל סְטָרִין.
 אֲמֵר רַבִּי יְהוּדָה, מִהֲכָא, דְכְתִיב, (בראשית מט) יִתֵּר שְׂאֵת
 וַיִּתֵּר עֹז, כְּתַרְגוּמוֹ בְּכִירוּתָא, כְּהוֹנָתָא, וּמַלְכוּתָא.
 וּמַלְכוֹ בְּסִטְרָא דְגְבוּרָה אִיהוּ, וְעַל דָּא רְאוּבֵן סֶתֶם.

סְתָרֵי תוֹרָה
 מִתְנִיתִין. בְּנֵי עֲלִיּוֹן, קַדִּישֵׁי
 עֲלִיּוֹנִין, בְּרִיכָן (ס"א בְּרִיךְ)
 דְּעֲלָמָא, מוֹחָא דְאַגּוּזָא. כְּנָשׁוּ
 לְמַנְדַּע, הָא צְפָרָא נְחִית בְּכָל
 יוֹמָא, אֶתְעַר בְּגִנְתָּא. שְׁלֵהוּבָא
 דְנוּרָא בְּגִדְפָהָא. בִּידְהָא
 תְּלָתָא מְגֻרּוּפִין שְׁנִינָן
 כְּחַרְבָּא. מִפְתָּחֵן גְּנִיזוֹן בִּידָא
 יְמִינָא.

קָרִי בְּחִיל וְאֲמֵר, מֵאֵן מְנַכּוֹן
 דִּי נְהִירוֹ אֲנַפּוּי, דִּי עָאֵל וְנַפְק

אֲמֵר רַבִּי אֲבָא רָאוּ בֶן
 סֶתֶם, דְּאֶתְכְּלִיל
 בְּשְׁמַעוֹן וְלוֹי. לְאָה הָכִי הוּא
 דְּעֵתָהּ. (ס"א רְעוּתָא) דְכְתִיב,
 (בראשית כט) הַפַּעַם יִלְוֶה אִישִׁי
 אֵלַי כִּי יִלְדֵתִי לוֹ שְׁלֵשָׁה
 בָּנִים. בְּגִין דְּהוּא תְּלָתָא
 דְּמִתְחַבְּרָן כְּחֻדָּא.

וְתָא חֲזִי, דְּהֲכָא הוּא. דְּהָא
 רְתִיכָא עֲלָהָה, אֲבָהָן
 וְדוּד מְלָפָא דְאֶתְחַבְּרָ בְּהוּ,

וְאֶת־תְּקִיף בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, מָטָא
 בְּעַנְפוּי, אַחִיד בְּשָׂרְשׁוּי, אָכִיל
 מֵאֵיבִיהַּ מְתִיק מְדוּבֶשָׂא, יְהִיב
 חַיִּין לְנַפְשָׂא, אֲסוּתָא
 לְגַרְמִיהַּ.

אֲסֵתְמַר מֵהֶרְהוּרָא בִישָׂא,
 מֵהֶרְהוּרָא דְמִשְׁקַר בְּאֵילָנָא
 דְחַיִּי, מִסְּאִיב נֶהְרָא וְנַחְלָא
 מְקוּרָא דִישְׂרָאֵל, דִּיהִיב מוּתָא
 לְנַפְשָׂא, וְתַבִּירוּ לְגַרְמִיהַּ לִית
 לִיהַּ קִיוּמָא כְּלָל.

הֶרְהוּרָא דְמִסְּאִיב הֵהוּא
 מְקוּרָא דִילִיָּהּ, עָבִיד אֵילָנָא
 דְשִׁקְרָא, בְּגִין דֶּהֵהוּא הֶרְהוּרָא
 סִלְקָא, וְאַחֲלַף נַפְשָׂא תַחוּת
 נַפְשָׂא. אֵילָנָא דְחַיִּי אֲסֵתְלֵק,
 וְאֵילָנָא דְמוּתָא אֶת־תְּקִיף בֵּיהַּ,
 נַפְשָׂא מִתְמָן מְשִׁדָּה.

ווי ליה, דַּאֲתַעְקַר בְּהֵהוּא
 הֶרְהוּרָא, מְגוּ אֵילָנָא דְחַיִּי,
 וְאֶתְדַבֵּק בְּאֵילָנָא דְמוּתָא.
 עַנְפִּין לִית בֵּיהַּ, לָא חֲמָא טְבָא
 לְעֵלְמִין, יִבְשָׂא אִיהוּ בְּלָא
 לַחוּתָא כְּלָל. אַנְבִּיהַּ מְרִיר

וְכֻלְהוּ אַרְבַּע אֵינוּן רְתִיכִין
 עֲלָאִין, רָזָא דְשְׂמָא קְדִישָׂא.
 וְעַל דָּא, רְאוּבִן שְׂמַעוֹן לִוִי,
 לְבַתַּר יְהוּדָה דִּירִית מַלְכוּ,
 וְעַל דָּא, כְּלָהוּ בְּאַתַּר דָּא.

וְכַתִּיב (ס"א דָּא בַתַּר דָּא דְכַתִּיב)

(בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה'
 וְגו' (בראשית כט) וְתַעֲמַד מְלֻדָּת,
 בְּגִין דֶּהֲכָא אֲשֶׁתְּכֻלְלוּ אַרְבַּע
 סְמִכִין. הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה',
 מֵאֵי טַעֲמָא אֲמָרָה אוֹדָה אֶת
 ה' בְּהַאי, וְלָאוּ בְּכֻלְהוּ. אֲלָא
 מֵהֲכָא, כָּל זְמַנָּא (דף קנה ע"א)
 דְכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּגֻלוּתָא,
 שְׂמָא קְדִישָׂא לָאו שְׁלִים
 הוּא.

תָּא חַוִּי, אַף עַל גַּב דִּתְלַת
 בְּנִין הָווּ עַד דְּאוּלִּידַת
 לִיהוּדָה, לָא שְׁלִים פְּרֻסִיָּא.
 וּבְגִינֵי כֶּךָ הַפַּעַם אוֹדָה אֶת
 ה', וְלָא בְּכֻלְהוּ, וְעַל דָּא